

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

Закарпатський угорський інститут імені Ф. Ракоці II

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Науковий журнал

Випуск 2

Берегове 2022

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” засновано у листопаді 2021 р. та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці II.

Науковий журнал виходить два рази на рік.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці II (протокол №9 від 20.12.2022 р.)

Редакційна колегія:

Головний редактор:

Бачо Роберт – доктор економічних наук, професор (ЗУІ імені Ф. Ракоці II, Україна).

Заступник головного редактора:

Пойда-Носик Ніна – доктор економічних наук, професор (ЗУІ імені Ф. Ракоці II, Україна).

Відповідальний редактор:

Макарович Вікторія – кандидат економічних наук, доцент (ЗУІ імені Ф. Ракоці II, Україна).

Члени редакційної колегії:

Орлов Ігор – доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України (ЗУІ імені Ф. Ракоці II, Україна); *Стойка Наталія* – кандидат економічних наук, доцент (ЗУІ імені Ф. Ракоці II, Україна); *Лоскоріх Габрієлла* – доктор філософії з обліку і оподаткування (ЗУІ імені Ф. Ракоці II, Україна); *Моца Андрій* – кандидат юридичних наук, доцент (ЗУІ імені Ф. Ракоці II, Україна); *Внукова Наталія* – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України (Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна); *Живко Зінаїда* – доктор економічних наук, професор (Львівський державний університет внутрішніх справ, Україна); *Коваленко Юлія* – доктор економічних наук, професор (Державний податковий університет, Україна); *Новіченко Людмила* – кандидат економічних наук, доцент (Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна); *Феньвеш Вероніка* – габілітований доктор наук з галузі економіки, професор (Дебреценський університет, Угорщина); *Махова Рената* – габілітований доктор наук з галузі економіки, доцент (Університет Й. Шельє, Словачька Республіка); *Ілеш Балінт Чобо* – кандидат наук в галузі економіки, професор (Університет Яноша Наймана, Угорщина); *Дунай Анна* – доктор філософії в галузі економіки, професор (Університет Яноша Наймана, Угорщина); *Сас Левенте* – доктор наук в галузі економіки, професор (Клузький університет імені Бабеша-Бойяї, Румунія).

УДК 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. Вип. 2 (2022) / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович [та ін.] ; Закарпат. угор. ін-т імені Ф. Ракоці II. – Берегове : ЗУІ, 2022. – 286 с. – Текст укр., англ., угор.

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія KB №25089-15029P від 08.11.2021 р.*

Друк наукового журналу здійснено за підтримки уряду Угорщини

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II.

Адреса: 90200 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, 2022

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Tudományos folyóirat

2. szám

Beregszász 2022

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóirat 2021-ben lett alapítva és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa határozata alapján jelenik meg.

A tudományos folyóirat évente kétszer jelenik meg.

*Kiadáshoz ajánlotta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2022. december 20-i 9. sz. jegyzőkönyv)*

Szerkesztőbizottság:

Főszerkesztő:

Prof. Dr. Bacsó Róbert – gazdaságtudományok nagydoktora, professzor (II. RFKMF, Ukrajna).

Főszerkesztő-helyettes:

Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina - gazdaságtudományok nagydoktora, professzor (II. RFKMF, Ukrajna).

Felelős szerkesztő:

dr. Makarovics Viktória – gazdaságtudományos kandidátusa, docens (II. RFKMF, Ukrajna).

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Orlov Igor – gazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajnai Közgazdaságtudományi Akadémia akadémikusa (II. RFKMF, Ukrajna); *dr. Sztojka Natália* – gazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens (II. RFKMF, Ukrajna); *dr. Loszkorih Gabriella* – PhD (II. RFKMF, Ukrajna); *Dr. Moca Andrij* – jogtudományok kandidátusa docens (II. RFKMF, Ukrajna); *Prof. Dr. Vnukova Natália* – gazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna érdemesült közgazdásza (Simon Kuznyec Harkovi Nemzeti Gazdaságtudományi Egyetem, Ukrajna); *Prof. Dr. Zsivko Zinaida* – gazdaságtudományok nagydoktora, professzor (Lembergi Állami Belügyi Egyetem, Ukrajna); *Prof. Dr. Kovalenko Julia* – gazdaságtudományok nagydoktora, professzor (Állami Adóegyetem, Ukrajna); *dr. Novicsenko Ljudmila* – gazdaságtudományok kandidátusa, docens (Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Könyvvizsgálói Akadémia, Ukrajna); *Dr. habil. Fenyves Veronika* - PhD, egyetemi docens (Debreceni Egyetem, Magyarország); *Dr. habil. Ing. Machová Renáta* – PhD, egyetemi docens (Selye János Egyetem, Szlovákia); *Prof. Dr. Illés Bálint Csaba* - CsC, egyetemi tanár (Neumann János Egyetem, Magyarország); *Prof. Dr. Dunai Anna* - PhD, egyetemi tanár (Neumann János Egyetem, Magyarország); *Prof. Dr. Szász Levente* - PhD, egyetemi tanár (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Románia).

ETO 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : tudományos folyóirat. 2. szám (2022). Beregszász: II. RFKMF. 2022. 286 o.

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóiratban a doktoranduszok, posztgraduális hallgatók, kutatók és gyakorlati szakemberek aktuális tudományos kutatásait tesszük közzé.

*A nyomtatott tömegtájékoztatói eszközök állami nyilvántartásba vételéről szóló igazolás száma
KB 25089-15029P 2021. november 8.*

A tudományos folyóirat megjelenését Magyarország Kormánya támogatta

Tudományos folyóirat alapítója:

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6.

A tudományos folyóirat hivatalos honlapja:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College
of Higher Education**

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Scientific journal

Volume 2

Berehove 2022

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” was founded in November, 2021 and is published by the decision of the Scientific Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

The scientific journal is published twice a year.

Recommended for publication by the Scientific Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (protocol No. 9 dated December 20, 2022)

Editorial board:

Editor-in-Chief:

Bacho Robert – Doctor of Economics, Professor (FR II THCHE, Ukraine).

Deputy Editor-in-Chief:

Poyda-Nosyk Nina – Doctor of Economics, Professor (FR II THCHE, Ukraine).

Managing Editor:

Makarovych Viktoriia – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor (FR II THCHE, Ukraine).

Editorial Board Members:

Orlov Ihor - Doctor of Economics, Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine (FR II THCHE, Ukraine); **Stoyka Nataliia** - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor (FR II THCHE, Ukraine); **Loskorikh Gabriella** – PhD in Economics (FR II THCHE, Ukraine); **Motsa Andriy** – PhD in Law, Associate Professor (FR II THCHE, Ukraine); **Vnukova Nataliia** – Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine (Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine); **Zhyvko Zinaida** – Doctor of Economics, Professor (Lviv State University of Internal Affairs, Ukraine); **Kovalenko Yuliia** - Doctor of Economics, Professor (State Tax University, Ukraine); **Novichenko Liudmyla** –Candidate of Economic Sciences, Associate Professor (National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, Ukraine); **Fenyves Veronika** – Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor (University of Debrecen, Hungary); **Makhova Renata** - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor (J. Selye University, Slovak Republic); **Illés Bálint Csaba** – Candidate of Sciences in Economics, Professor (John von Neumann University, Hungary); **Dunay Anna** – PhD in Economics, Professor (John von Neumann University, Hungary); **Szász Levente** – PhD in Economics, Professor (Babeş-Bolyai University, Romania).

UDC 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : scientific journal. Vol. 2 (2022) / editor. : R. Bacho, N. Poyda-Nosyk, V. Makarovych [and others]. – Berehove: FR II THCHE, 2022. – 286 p. – Text Ukrainian, English, Hungarian.

Scientific journal „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” intended for scientists, doctoral students, post-graduate students, practitioners and a wide range of readers who are interested in issues in the field of economic sciences.

*State registration certificate of a printed mass media
Series KV No. 25089-15029P dated November 8, 2021.*

The publication of the scientific journal is sponsored by the government of Hungary

The founder of the scientific journal is

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

Correspondence adress: Kossuth sq.6, Berehove, Zakarpattia region, Ukraine, 90202

The official website of the scientific journal:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2022

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. НАЦІОНАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Пойда-Носик Н., Бачо Р. Аналіз тенденцій розвитку автомобільної промисловості в Україні	13
Барабашне Карпаті Д., Чакне Філеп Ю. Викликані інноваційним розвитком вимоги роботодавця стосовно компетентностей працівників	24
Кумар К. Розвиток економічних процесів, пов'язаних з використанням сонячної енергії	32
Колісниченко Т. Функціональні характеристики управління ресторанним бізнесом в інноваційній економіці	42
Надь Ж. Систематичний огляд: принципи та кроки	47
Натц К., Салай Ж.Г. Сектор ІКТ в Німеччині	54
Селлеш-Товт А. Прояв та управління негативними наслідками туризму в національних парках Угорщини	66
Баньої Б., Дьордьне Максим Надь Т., Мадяр З. Вплив епідемії коронавірусу та системи державної підтримки на бізнес-стратегію підприємств повіту Сабольч-Сатмар-Берег	77
Моца А. Щодо окремих проблемних питань можливої відміни Господарського кодексу України	88
Потокі Г. Євросоюзівські та інші регіональні джерела фінансування в контексті розвитку Закарпатської області	97

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Дубинська О. Розробка методичних рекомендацій щодо визначення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства на основі розрахунку показників його фінансового стану	109
Коваленко Ю. М. Допоміжні фінансові корпорації на ринку цінних паперів України	117
Неізнестна О., Тригубченко Є. Фондові механізми стратегічного розвитку фінансового потенціалу підприємств України	130
Гуляш Є., Гайду Т. Рейзінгер-Дучаї А. Індикатори ESG у звітах про сталий розвиток – яка роль фінансових установ?	138
Шювегеш Г., Божік Ш., Семан Ю. Достатність капіталу та стан відповідності строків погашення в угорських компаніях централізованого теплопостачання	154
Семан Ю., Божік Ш., Шювегеш Г. Цифровізація банківського сектору в Угорщині	163
Сочка К. Державний борг України: поточні реалії і проблеми	172

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Макарович В. Сучасні інструменти бізнес-аналітики для управління підприємницькою діяльністю	184
Ковач-Румп Г., Тангл А. Впровадження МСФЗ на рівні індивідуальної звітності в Угорщині: емпіричне дослідження	196
Калман Б.Г., Лоскоріх Г., Потокі Г. Сучасна кастова система в оподаткуванні	207
Будаї Е, Деніх Е. Якість бухгалтерської звітності з точки зору студентів	220
Гуренко Т. Облікова інформація – основа для розробки стратегії управління дебіторською заборгованістю	232
Откаленко О. Методика обліку розрахунків з підзвітними особами в установах державного сектору	240
Сливка Я. Соціальні, екологічні, економічні наслідки вуглецевого сліду: обліковий аспект	248
Ганусич В. Аналіз ESG рейтингу компанії	257
Борзан А. Секереш Б. Критичні моменти під час переходу угорських компаній на звітування за МСФЗ	266
РЕЦЕНЗІЯ на колективну монографію «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності, оподаткування і консалтингу в Україні» за ред. д.е.н. проф. Г.М. Колісник	278
Загальні вимоги до оформлення рукописів	281

TARTALOM

1.FEJEZET. NEMZETI ÉS REGIONÁLIS GAZDASÁG

Pojda-Noszik N., Bacsó R. Az ukrajnai autóipar fejlődési tendenciáinak elemzése	13
Barabásné dr. Kárpáti D., Csákné dr. Filep J. Az innováció vezérelt fejlődés indukálta munkáltatói kompetenciaelvárások	24
Kumar K. A napenergia felhasználásával kapcsolatos gazdasági folyamatok fejlődése	32
Kolisznicsenkó T. Az éttermi üzletvezetés funkcionális jellemzői az innovatív gazdaságban	42
Nagy Zs. Szisztematikus áttekintés: alapelvek és lépések	47
Náitz K., Szalay Zsigmond G. Tájékoztatásos és kommunikációs technológiai szektor Németországban	54
Szóllós-Tóth A. A turizmus negatív hatásainak megjelenése és kezelése magyarországi nemzeti parkokban	66
Bányai B., Makszim Györgyné Nagy T., Magyar Z. A koronavírus járvány és a támogatási viszonyok hatása a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei vállalkozások üzleti stratégiájára	77
Moca A. Az Ukrajnai Gazdasági Kódex esetleges eltörlésének problémás kérdései	88
Pataki G. Az Európai Unió és egyéb regionális fejlesztési források lehetőségei Kárpátalja fejlesztésének vonatkozásában	97

2. FEJEZET. PÉNZÜGY ÉS BANK

Dubinszka O. A vállalkozások pénzügyi-gazdasági biztonsági szint meghatározásának módszertani ajánlásai a pénzügyi mutatók számítása alapján	109
Kovalenkó Ju. Kiegészítő pénzügyi szervezetek Ukrajna értékpapír piacán	117
Nyeizvesztina O., Trigubcsenkó J. Az ukrajnai vállalatok pénzügyi potenciáljának stratégiai fejlesztésére irányuló értéktőzsdéi mechanizmusok	130
Gulyás É., Hajdu T., Reizinger-Ducsai A. ESG indikátorok a fenntarthatósági jelentésekben – mi lehet a szerepük a pénzügyi intézményeknek?	138
Süveges G., Bozsik S., Szemán J. Tőke-és lejáratosi megfelelés állapota a magyar távhőszolgáltató vállalatoknál	154
Szemán J., Bozsik S., Süveges G. A bankszektor digitalizálása Magyarországon	163
Szocska K. Ukrajna államadóssága: jelenlegi helyzete és problémái	172

3. FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS ADÓÜGY

Makarovics V. Modern üzleti elemző eszközök az üzletvezetés irányításában	184
Kovács-Rump H., Tangl A. Az IFRS-ek bevezetése az egyedi beszámolók szintjén Magyarországon: empirikus kutatás	196
Kálmán B.G., Loszkorih G., Pataki G. Modern kasztrendszer az adózásban	207
Budai E., Denich E. A számviteli beszámolók minősége hallgatói nézőpontból	220
Hurenkó T. Számviteli információ – a kintlévőségek stratégia kidolgozásának alapja	232
Otkalenkó J. Az állami szektor intézményeinek beszámolóköteles személyekkel való elszámolásának számviteli módszertana	240
Szlivká J. A szénlábnyom társadalmi, környezetvédelmi, gazdasági következményei: számviteli szempont	248
Hanuszics V. A vállalat ESG rangsorának elemzése	257
Borzán A., Szekeres B. A magyarországi vállalatok IFRS áttérésének kritikus pontjai	266
REZENZIÓ prof. Dr. Kolisznik H. által szerkesztett „Számvitel, elemzés, könyvvizsgálat, jelentéskészítés, adózás és tanácsadás fejlesztésének jelenlegi helyzete és kilátásai Ukrajnában” című kollektív monográfiára	278
Publikációs követelmények	281

CONTENT

CHAPTER 1. NATIONAL AND REGIONAL ECONOMY

Poyda-Nosyk N., Bacho R. Analysis of the automotive industry development trends in Ukraine	13
Barabás Kárpáti D., Csák Philip J. Employer competence expectations induced by innovation-driven development	24
Kumar K. Development of economic processes utilizing solar energy	32
Kolisnychenko T. Functional characteristics of restaurant business management in an innovative economy	42
Nagy Zs. A systematic review: principles and steps	47
Nátz K., Szalay Zs. G. ICT-sector in Germany	54
Szóllós-Tóth A. The emergence and management of the negative effects of tourism in Hungarian national parks	66
Bányai B., Makszim Györgyné Nagy T., Magyar Z. The effect of the coronavirus on the business strategy and the support conditions of Szabolcs-Szatmár-Bereg County businesses	77
Motsa A. Regarding certain problematic issues of the possible Economic Code of Ukraine cancellation	88
Pataki G. Opportunities of European Union and other regional funding sources in relation to the Transcarpathia development	97

CHAPTER 2. FINANCE AND BANKING

Dubynska O. Development of methodological recommendations for determining the level of financial and economic security of the enterprise based on indicators of financial condition	109
Kovalenko Yu. Auxiliary financial corporations in the securities market of Ukraine	117
Nieizviestna O., Tryhubchenko Ye. Stock mechanisms of strategic development of financial potential of Ukrainian enterprises	130
Gulyás É., Hajdu T.-Z., Reizinger-Ducsai A. ESG indicators in sustainability reports – what is the role of financial institutions?	138
Süveges G., Bozsik S., Szemán Ju. Capital adequacy and maturity matching status of Hungarian district heating companies	154
Szemán Ju., Bozsik S., Süveges G. Digitalization of the banking sector in Hungary	163
Sochka K. State debt of Ukraine: current realities and problems	172

CHAPTER 3. ACCOUNTING AND TAXATION

Makarovych V. Modern business analytics tools for business management	184
Kovach-Rump H., Tangl A. The implementation of international financial reporting standards at the level of individual reports in Hungary: an empirical research	196
Kalman B.G., Loskorikh G., Pataki G. Modern caste system in taxation	207
Budai E., Denich E. Financial reports quality from the students perspective	220
Hurenko T. Accounting information as the basis for development a receivables management strategy	232
Otkalenko O. Methods of settlements accounting with accountable persons in public sector institutions	240
Slyvka Ya. Social, ecological, economic consequences of the carbon footprint: an accounting aspect	248
Hanusych V. Analysis of the company's ESG rating	257
Borzán A., Szekeres B. Critical points of Hungarian companies transition to IFRS	266
REVIEW of the Collective Monograph "Current state and prospects for the development of accounting, analysis, auditing, reporting, taxation and consulting in Ukraine" edited by Dr. Prof. H.M. Kolisnyk	278
General requirements for manuscripts	281

DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2022-2-42-53>

UDC 640.43:338.48

Tatiana KOLISNYCHENKO

Candidate of Technological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Tourism, Hotel and Restaurant Business
Kyiv National University of Technology and Design
Kyiv, Ukraine

ORCID ID: 0000-0003-0560-9520

Scopus Author ID: 57204433395

FUNCTIONAL CHARACTERISTICS OF RESTAURANT BUSINESS MANAGEMENT IN AN INNOVATIVE ECONOMY

Анотація. Інновації є одним із важливих джерел формування конкурентної переваги для сфери ресторанного бізнесу в епоху новітніх технологій та засобів комунікації. В інноваційній економіці сфера ресторанного бізнесу трансформується на абсолютно нову, змінюючи власну технологічну, процесну, операційну основу. Метою статті є узагальнення функціональних характеристик управління ресторанним бізнесом в умовах інноваційної економіки, виявлення їх особливостей впливу на розвиток ресторанного бізнесу. У статті було застосовано такі методи дослідження: метод аналізу, узагальнення та синтезу, системний підхід для систематизації функціональних характеристик управління ресторанним бізнесом. Встановлено, що інноваційній економіці притаманні якісні зміни, до яких варто віднести техніко-технічний прогрес, впровадження інновації тощо. За таких умов результативне й ефективне управління ресторанним бізнесом має відбуватись завдяки забезпеченню впровадження функціональних характеристик, які поєднують мету діяльності ресторанного бізнесу, принципи і стандарти процесу управління ресторанним бізнесом, задачі розвитку ресторанного бізнесу, орієнтири діяльності ресторанного бізнесу, функції й інструменти системи управління ресторанним бізнесом, закони економічного впливу на розвиток ресторанного бізнесу, умови розвитку ресторанного бізнесу, засоби функціонування ресторанного бізнесу, чинники впливу на розвиток ресторанного бізнесу. Основним завданням є ступінь об'єднання усіх характеристик та їхнє використання у ході управління ресторанним бізнесом. Опрацювання цих важливих проблем потребує проведення подальших емпіричних досліджень, які забезпечать основу для діагностики поточної ситуації та підготовки інноваційної стратегії розвитку ресторанного бізнесу з урахуванням особливостей функціонування інноваційної економіки.

Ключові слова: інновації, ресторанний бізнес, управління, функціональні характеристики, інноваційна економіка.

JEL Classification: M21, O32

Absztrakt. A legújabb technológiák és kommunikációs eszközök korszakában az innováció az éttermi üzletág versenyelőnyének egyik legfontosabb forrásává vált. Az innovatív gazdaságban az éttermi üzletág teljesen új területté alakul át, megváltoztatva saját technológiai, folyamatok és működési alapjait. A cikk célja, hogy általánosítsa az éttermi üzletvezetés funkcionális jellemzőit az innovatív gazdaságban, azonosítsa azok konkrét hatásait az éttermi üzletág fejlődésére. A cikkben a következő kutatási módszereket alkalmaztuk: az elemzés, az általánosítás és a szintézis módszerét, szisztematikus megközelítést az éttermi üzletvezetés funkcionális jellemzőinek rendszerezésére. Megállapítást nyert, hogy az innovatív gazdaságot minőségi változások jellemzik, amelyeknek magukban kell foglalniuk a műszaki és technológiai fejlődést, az innováció bevezetését stb. Ilyen feltételek mellett az éttermi üzletág hatékony és eredményes irányítása olyan funkcionális jellemzők megvalósításának segítségével valósulhat meg, amelyek ötvözik az éttermi üzletág célját, az éttermi üzletvezetési

folyamat alapelveit és standardjait, az éttermi üzletág fejlesztésének feladatait, irányelveit, rendszer funkcióit és eszközeit, továbbá az éttermi üzletág fejlődésére gyakorolt gazdasági befolyásolás törvényeit, fejlődésének feltételeit, működésének eszközeit, valamint az éttermi üzletág fejlődését befolyásoló tényezőket. A legfőbb feladat – az összes jellemző egységesítésének mértékének és felhasználásának ismerete az éttermi üzletvezetés során. Ezen fontos problémák feltárása további empirikus kutatást igényel, amely alapot ad a jelenlegi helyzet diagnosztizálásához és az innovatív gazdaság működésének sajátosságait figyelembe vevő innovatív stratégia elkészítéséhez az éttermi üzletág fejlesztése érdekében.

Kulcsszavak: innovációk, éttermi üzlet, menedzsment, funkcionális jellemzők, innovatív gazdaság.

Abstract. Innovation is one of the important sources of competitive advantage for the restaurant business in the era of the latest technologies and means of communication. In the innovative economy, the sphere of the restaurant business is transformed into a completely new one, changing its own technological, process, operational basis. The purpose of the article is to generalize the functional characteristics of restaurant business management in the conditions of the innovative economy, to identify their specific effects on the development of the restaurant business. The following research methods were used in the article: the method of analysis, generalization and synthesis, a systematic approach to systematize the functional characteristics of restaurant business management. It has been established that the innovative economy is characterized by qualitative changes, which should include technical and technical progress, the introduction of innovation, etc. Under such conditions, the effective and efficient management of the restaurant business should take place thanks to the implementation of functional characteristics. The latter combine the purpose of the restaurant business, principles and standards of its management process, , restaurant business development objectives, restaurant business guidelines, functions and tools of the restaurant business management system, influencing factors and laws of economic influence on the development, the means of the restaurant business operation business. The main task to combine all characteristics and use them in the course of restaurant business management. Elaboration of these important problems requires further empirical research, which will provide a basis for diagnosing the current situation and preparing an innovative strategy for the development of the restaurant business, taking into account the peculiarities of the functioning of the innovative economy.

Key words: innovations, restaurant business, management, functional characteristics, innovative economy.

Introduction. Innovative economy is based on scientific knowledge, innovations, on the perception of new systems and technologies, on the ability of practical implementation of innovations. Innovation is becoming a key factor in competitiveness and plays an important role in the national economy. Innovation is one of the main sources of competitive advantage for the restaurant business in the era of new technologies, means of communication and knowledge economy. In the innovative economy, the restaurant business is transformed into a radically new one, changing its technological basis.

The management of the restaurant business was born as a result of the objective world in terms of knowledge of processes, accumulation of experience and constant collision of theory with practice. Business conditions are changing very quickly. It is advisable to select business management tools in accordance with the objectives. Managers need to keep up with current trends, test innovative solutions or improve existing solutions.

The interdisciplinary nature of the science of restaurant business management has naturally given rise to many historical, modern trends and schools of management.

The growing turbulence of the restaurant business environment affects changes in the content and forms of its management and complicates the identification of epistemological categories at the level of generality. The lack of precise and unambiguously understood basic aspects in science raises opinions about the lack of a clearly defined subject of study and the immaturity of this area of human activity as a scientific discipline.

Literature Review. Scientific and theoretical foundations of restaurant business management are reflected in the economic works of such scientists as Zapukhlyak I.B. [1], Zelinska H.O. [1], Pobihun S.A. [1], Yurynets Z.V. [3], Petrukh O. A. [3] and others who have made a significant contribution to the formation and development of the concept of the restaurant management system, in particular in an innovative economy. Despite the great scientific interest of researchers in studying the problem of restaurant business management, it should be noted the lack of sufficient classification features that would describe the peculiarities of the formation and development of the restaurant management system in the innovation economy. This adversely affects the efficiency and effectiveness of production and sales, provision of services, necessitates forward research on the specifics of restaurant business management.

Purpose of the study. The aim of the article is to generalize the functional characteristics of restaurant business management in an innovative economy, to identify their features of influence on the development of the restaurant business.

Research results. In the economic literature, we can find a sufficient number of works devoted to the management of the restaurant business in an innovative economy. All aspects of this issue are related to:

- Formation of the basics of business management,
- Search for characteristics and elements of the restaurant business management system,
- Substantiation of the main features of restaurant business management,
- Resource efficiency,
- Selection of optimal indicators and methods of evaluation of internal processes;
- Search for optimal management decisions and effective decisions;
- Classical and modern principles of restaurant business management;
- Development and application of approaches to restaurant business management;
- Tools for managing the restaurant business;
- Problems of managing restaurants of different sizes;
- Features of restaurant business management.

The effectiveness and efficiency of restaurant business management is due to the different number and complexity of internal factors and parameters. This applies to the application of innovation in business, the level of development of operational processes, labor cooperation, and use of available and innovative resources, motivation system. The most important aspect is the level of integration of all factors in their application in the business management process. The combined use of factors contributes to the effective development of the restaurant business.

Effective management of the restaurant business is due to the implementation of a number of functional characteristics that combine the purpose of activity of the restaurant business, principles and standards, development objectives, landmarks, management tools, management tools, management functions, laws of economic

impact on business development, conditions of development, means of functioning of restaurant business and factors influencing the development of the restaurant business.

Functional features of restaurant business management [1; 2; 3]:

- Purpose of the activity (ensuring stable operation, economic growth, strategic development, business competitiveness, balanced business processes, attracting customers, increasing profits, maintaining competitive advantage in the market);

- Principles and standards (integration, economy, continuity, optimality, complexity, flexibility, objectivity, alternative);

- Development objectives (research and elimination of disparities in business deviations, creating contradictions as a basis for business development, information and analytical support of business development, ensuring effective and efficient use of resources, maintaining and strengthening competitive positions, development and implementation of business development policy);

- Landmarks (organizational, financial and economic, social and psychological, environmental);

- Management methods (*socio-psychological* - social, psychological, moral; *economic and technological* - economic, technological, material; *administrative and legal* -organizational, administrative, disciplinary, budgeting, economic plans, design documents, social plans, incentives and sanctions, administrative and disciplinary instruments);

- Management tools (by direction of influence: direct and indirect influence (orders, instructions, instructions, regulations, plans); by way of taking into account the interests of employees: material, power, moral influence (economic incentives, staffing, regulations, contracts, moral incentives) by form of influence: qualitative, quantitative (instructions, estimates), by functional focus: organizational, planning, coordination, control, regulatory, motivational (controlling, regulation, strategic maps, monitoring, reengineering), by scope: marketing, financial , operational, etc. (factor analysis, benchmarking, outsourcing, etc.), the degree of novelty: creative, adaptive, selective, standard, non-standard (innovative, creative, exploratory), the scale of application (general, special), taking into account the time factor static, dynamic (balance, optimization, dynamic)); duration: long-term, medium-term, current (strategic, tactical, operational); by form of expression: conceptual, analytical (descriptive - Porter's strategic model, SWOT-analysis, PEST-analysis, etc.; formalized - BCG matrix, McKinsey-7S matrix, etc.); by direction of action: internal, external; by radical action: adaptive and bifurcation));

- Management functions (micro functions - analysis and evaluation of the state and trends of business development, planning, organization, programming, forecasting, motivation, process control, monitoring results, regulation, business communication, information protection, etc.; macro functions - production of products and services, implementation products and services, organization of consumption, financing, marketing and sales, innovation, etc.);

- Laws of economic influence on business development (general and specific; economic laws in force in socio-economic formations; economic laws in force at one of the stages of production (operational) processes);

- Conditions of development (conditions of growth of business activity; conditions of maintenance of restaurant business; conditions caused by the formed

demand; conditions caused by availability of resources; conditions caused by financial restrictions);

- Means of functioning of restaurant business (analysis of service and product quality; introduction or improvement of quality standards in business; assessment of the appearance of decoration; prestige; analysis of global and domestic trends in the restaurant industry; expanding and improving the range of services, taking into account the wishes of regular customers; from opportunities and limitations, the introduction of feedback from suppliers on the system of procurement, supply and acceptance of food stocks, improvement or development of dishes or additional menus, taking into account the wishes of regular customers);

- Factors influencing the development of the restaurant business (internal and external; factors that are focused on developing conditions for regulating the development of the restaurant business; factors that determine the incentives to form and develop the potential of the restaurant business).

The most important criterion for assessing the level of strategic business development in the formation of an innovative economy is sustainability. At the same time, the main goals of business development are economic growth, competitiveness, balanced processes, ensuring stable operation. The basis of business development is strategy. Therefore, an integral element is the need to study the directions of obtaining targets through the formation of an innovative strategy for the development of the restaurant business with limited resources. In this context, the problem of forming an innovative strategy for the development of the restaurant business is considered extremely relevant today.

Conclusions. The innovation economy is characterized by qualitative changes, which include technical and technological progress, innovation, and so on. Under such conditions, effective and efficient restaurant business management should be achieved by ensuring the introduction of functional characteristics that combine the purpose of the restaurant business, principles and standards of the restaurant business management process, restaurant business development objectives, restaurant business guidelines, functions and tools of the restaurant business management system. laws of economic influence on the development of restaurant business, conditions of development of restaurant business, means of functioning of restaurant business, factors of influence on development of restaurant business. The study of these problems requires further empirical research, which will provide a basis for diagnosing the current situation and preparing an innovative strategy for the development of the restaurant business, taking into account the peculiarities of the innovative economy.

References

1. Zapukhlyak I.B., Zelinska H.O., Pobihun S.A. (2018) Pidkhody, metody ta instrumenty upravlinnya zminamy v systemi upravlinnya rozvytkom pidpryyemstva [Approaches, methods and tools for change management in the enterprise development management system]. *Hlobalni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, 23, pp. 204-209. [in Ukrainian].
2. Yurynets Z.V. (2013) Chynnyky, shcho vyznachayut' formuvannya konkurentospromozhnosti natsional'noyi ekonomiky [Factors determining the formation of the competitiveness of the national economy]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. 4, 1(202), pp. 230-233. [in Ukrainian].
3. Yurynets Z.V., Petrukh O. A. (2018) Derzhavne rehulyuvannya ta finansuvannya innovatsiyno-investytsiynoyi diyal'nosti v Ukrayini [State regulation and financing of innovation and investment activities in Ukraine]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*. № 6. pp. 79-82. [in Ukrainian].

УДК 330
А19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. Вип. 2 (2022) / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович [та ін.] ; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. – Берегове : ЗУІ, 2022. – 286 с. – Текст укр., англ., угор.

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Відповідальний за випуск:

Роберт БАЧО

Технічний редактор:

Вікторія МАКАРОВИЧ

Коректура англomовного тексту

Ніна ПОЙДА-НОСИК

Обкладинка:

Габор ПОТОКІ

УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.*

Друк наукового журналу здійснено за підтримки уряду Угорщини

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90200 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua) Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 7637 від 19 липня 2022 року.

Надруковано: ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua) Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року

Підписано до друку 20.02.2023.

Шрифт «Times New Roman».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м².

Друк цифровий. Ум. друк. арк. 23,24.

Формат 70x100/16. Замовл. №458.

Тираж 50.